

KAPITTELPRØVER

Spire

• RØD



Kapittelprøver

Oppsummering av målene: Etter hvert kapittel i Spire rød er det en tekstramme som oppsummerer målene. Læreren bør ta seg tid til å gjennomgå disse målene i forkant av kapittelprøvene.

Underveisvurdering og oppsummering: Det er ikke lagt opp til en vurdering av elevens kompetanse på den måten at læreren skal vurdere kompetansen som avsluttet. Kapittelprøvene er tenkt som en underveisvurdering og en oppsummering av hva elevene har jobbet med. Måloppnåelsen må ses i sammenheng med annet arbeid eleven har gjort i løpet av perioden.

Kapittelprøvene kan gjennomføres på ulike måter; muntlig eller skriftlig, individuelt eller i grupper.

Bakerst i dokumentet er det fasit.

KAPITTELPRØVER

1. Vær og vind
2. På himmelen
3. Forhistorisk tid
4. Fjellet
5. Kroppen
 - Næringstoffer og fordøyelsen
 - Kjemiske reaksjoner
6. Alt henger sammen
 - Forurensing og resirkulering
 - Utrydningstruet
7. Fasit

Vær og vind

TEST DEG SELV

Spire rød side 2–15

Navn: _____

Fleip eller fakta?

Les setningene og sett kryss i riktig rute.

1	Det er månen som holder vannets kretsløp i gang.
2	Når vanndamp blir til vanndråper, kondenserer vannet.
3	Sola lager nytt vann til jorda.
4	Været er likt overalt på jorda.
5	Luft veier ingenting.
6	Luft er en gass.
7	Atmosfæren er farlig for jorda.
8	Atomer er bygget opp av elektroner og protoner.
9	Lyd beveger seg med en fart på 330 meter i sekundet.
10	Lyd er bølger.
11	En meteorolog er en som forsker på været.

Fleip	Fakta
<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

Forklar ordene med egne ord.

Meteorolog = _____

Vanndamp = _____

Kretsløp = _____

Sky = _____

Lyd = _____

Skriv tre ting du har lært om vær og vind.

På himmelen

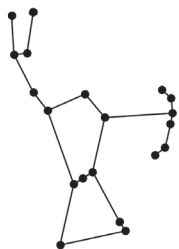
TEST DEG SELV

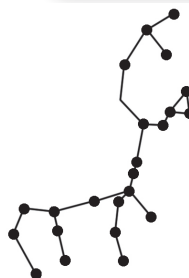
Spire rød side 16–23

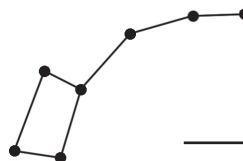
Navn: _____

Hvilket stjernebilde ser du?









Kan du svaret?

① Hva er en stjerne laget av?

② Hva er en galakse?

③ Hva er sola?

Finn seks greske guder.

E	A	R	G	B	G	V	X	D	I
S	U	I	N	M	A	A	Y	A	X
P	K	A	L	L	I	S	T	O	Å
V	Y	U	E	B	A	S	O	R	M
V	N	M	R	A	V	Ø	E	I	O
R	B	H	E	R	A	O	P	O	R
I	L	S	D	K	E	R	P	N	D
K	K	C	S	A	Ø	Z	E	V	S
L	A	T	Y	S	F	R	E	T	U

Tegn, skriv og forklar det du vet om nordlys.

Forhistorisk tid

TEST DEG SELV

Spire rød side 24–35

Navn: _____

Hvilket forhistorisk dyr er det?









Hva er dette?

Skriv tre faktasetninger.



①

②

③

Tegn og fortell alt du vet om dinosaurer.

(Du kan også skrive og tegne på baksiden av arket).

1 Alle dinosaurer var kjempesvære
2 Dinosaur betyr «skrekkøgle»
3 Trilobitt er navnet på en fugl
4 Den største dinosauren het Triceratops
5 Velociraptoren var en kjøtteter.
6 Mennesker og dinosaurer levde samtidig
7 Alle dinosaurer spiste kjøtt

Fleip

Fakta

Fjellet

TEST DEG SELV

Spire rød side 36–47

Navn: _____

Skriv svaret

① Hva heter Norges høyeste fjell?

② Hva er en isbre?

Sett kryss på riktig svar.

① Norges høyeste fjell er

2628 m.o.h.

4296 m.o.h.

2469 m.o.h.

② På snaufjellet vokser det

mye grantrær

ingen trær

bare fjellbjørk

Hvilke fjell eller isbreer skjuler seg her?

Stokk bokstavene riktig.

① NAONFOLFEG = _____

② ØTTEAHNS = _____

③ ARDHGERANJØLENKU = _____

Hvilke dyr er det?



Hvordan overlever fjellplantene?

Skriv minst tre måter fjellplanter beskytter seg på.

Hvilke naturvettregler husker du?

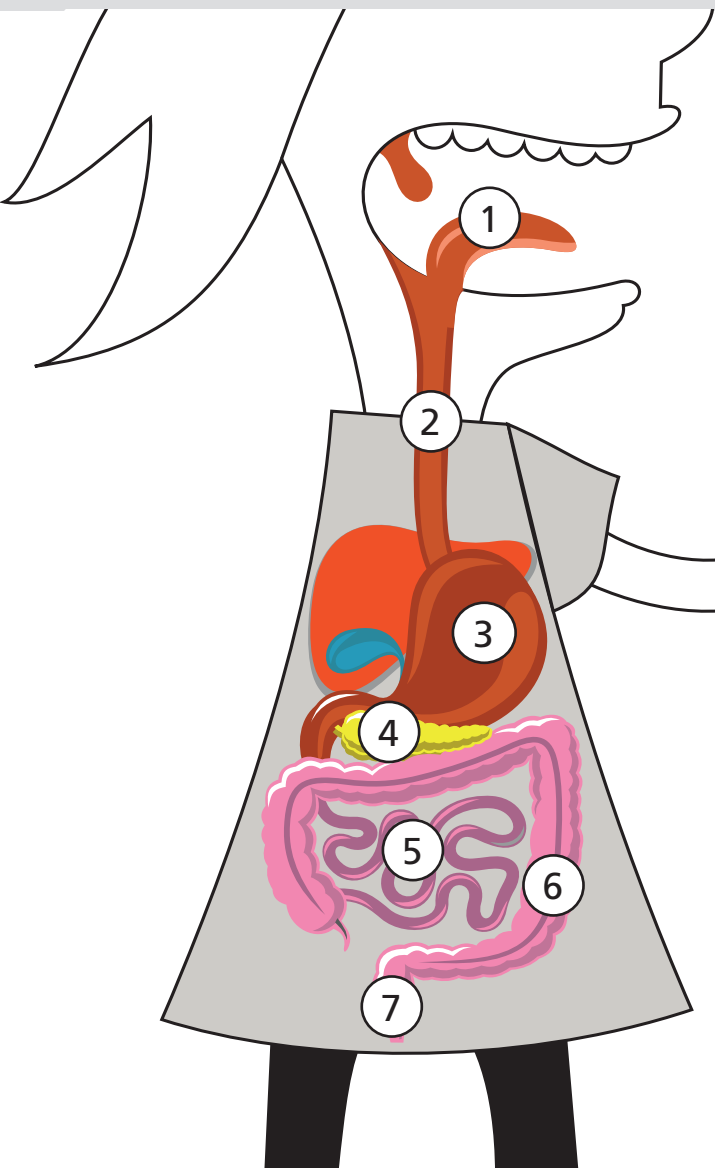
Bruk baksiden av arket og skriv reglene du husker.

Kroppen

TEST DEG SELV

Spire rød side 48–51

Navn: _____

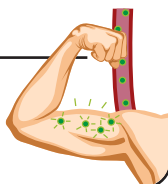


Skriv navn på delene.

- 1 _____
- 2 _____
- 3 _____
- 4 _____
- 5 _____
- 6 _____
- 7 _____

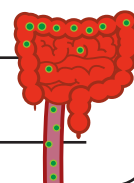
Hvilke næringsstoffer trenger kroppen din?

- 1 _____
- 2 _____
- 3 _____
- 4 _____
- 5 _____



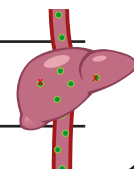
Hvilken oppgave har tarmene?

- _____
- _____
- _____
- _____



Hvilken oppgave har leveren?

- _____
- _____
- _____
- _____



Kjemiske reaksjoner

TEST DEG SELV

Spire rød side 52–53

Navn: _____



Skriv svaret.

① Hva er alle stoffer rundt deg bygget opp av?

② Hva er en kjemisk reaksjon?

② Hva skjer når du blander salt og vann?



Hva skjer ...

når du blander vann, mel, sukker og gjær?

Hva skjer ...

når du blander eddik og bakepulver?

Hva skjer ...

når du blander te, melk og sitron?

Alt henger sammen

TEST DEG SELV

Spire rød side 54–61

Navn: _____

Fleip eller fakta?

Les setningene og sett kryss i riktig rute.

1	Forurensning er søppel som er rensset.
2	Det er ikke lov å kaste fra seg søppel på land eller i vann.
3	Alt søppel i naturen råtner etter en stund.
4	Forurensning er skadelig for mennesker, dyr eller planter.
5	Miljøvennlige produkter er merket med en svane.

Fleip	Fakta
<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

Forklar ordene med egne ord.

Resirkulering = _____

Gjenbruk = _____

Kildesortering = _____

Hva betyr disse symbolene?



Når forsvinner det?

Skriv hvor lang tid søppelet bruker på å forsvinne.



Alt henger sammen

TEST DEG SELV

Spire rød side 58–61

Navn: _____

Skriv svaret.

① Hva er en næringskjede?

② Hva er næring det samme som?

③ Hva kan skje dersom et ledd i en næringskjede forsvinner?

Hvem spiser hvem?

Sett strek mellom de ulike og lag tre næringskjeder.



Tegn opp næringskjedene med tre forskjellige farger.

Sett kryss på riktig svar.

Når regnskogen hogges ned ...

- får vi bedre plass.
- vil dyrearter dø og klimaet på jorda vil endre seg.
- vil lufta bli bedre i mange land.

En rødliste er en ...

- Liste over røde planter som vi ikke kan spise.
- Liste over alle dyr og planter i Norge.
- Liste over dyr og planter som er i ferd med å dø ut.

Utrydnings- truet!

Skriv minst tre setninger om et dyr som er truet av utrydning. Skriv bak på arket.

Fasit

Vær og vind

Fleip eller fakta

1. Fleip
2. Fakta
3. Fleip
4. Fleip
5. Fleip
6. Fakta
7. Fleip
8. Fakta
9. Fakta
10. Fakta
11. Fakta

På himmelen

Hvilket stjernebilde ser du?

(i leseretning)

1. Karlsvogna
2. Sarvvis
3. Orion
4. Lille bjørn

Finn seks greske guder.

E	A	R	G	B	G	V	X	D	I
S	U	I	N	M	A	A	Y	A	X
P	K	A	L	L	I	S	T	O	Å
V	Y	U	E	B	A	S	O	R	M
V	N	M	R	A	V	Ø	E	I	O
R	B	H	E	R	A	O	P	O	R
I	L	S	D	K	E	R	P	N	D
K	K	C	S	A	Ø	Z	E	V	S
L	A	T	Y	S	F	R	E	T	U

Forhistorisk tid

Hvilket dyr er det?

(i leseretning)

1. Mammut
2. Dronte (dodo)
3. Dinosaur (T-rex)
4. Pliosaurus

Fleip eller fakta

1. Fleip
2. Fakta
3. Fleip
4. Fleip
5. Fakta
6. Fleip
7. Fleip

Fjellet

Hvilke fjell eller isbreer skjuler seg her?

1. Folgefonna
2. Snøhetta
3. Hardangerjøkulen

Hvilke dyr er det?

1. Lemen
2. Moskus
3. Ørret
4. Reinsdyr

Kroppen

Skriv navn på delene

1. Munnen/spytt
2. Spiserør
3. Magesekk
4. Tolvfingertarmen
5. Tynntarmen
6. Tykktarmen
7. Endetarm

Hvilke næringsstoffer ...

1. Vitaminer
2. Proteiner
3. Fett
4. Mineraler
5. Karbohydrater

Hvilken oppgave har tarmene?

Tynntarmene trekker ut næringsstoffene som ut kroppens trenger. Tykktarmen suger ut vann som kroppen trenger.

Hvilken oppgave har leveren?

Leveren renser blodet for farlige stoffer. Leveren lager også galle som deler opp fett i små biter.

Kjemiske reaksjoner

Hvilke reaksjoner?

1. Bobler og gass
2. Kulde eller varme
3. Klumper eller støv
4. Skifter farge

Hva skjer?

1. Mel, sukker, vann gjær: Bobler og gass
2. Eddik og bakepulver: varme og gass
3. Melk, sitron og te: Klumper

Alt henger sammen (1)

Forurensing og resirkulering

Fleip eller fakta?

1. Fleip
2. Fakta
3. Fleip
4. Fakta
5. Fakta

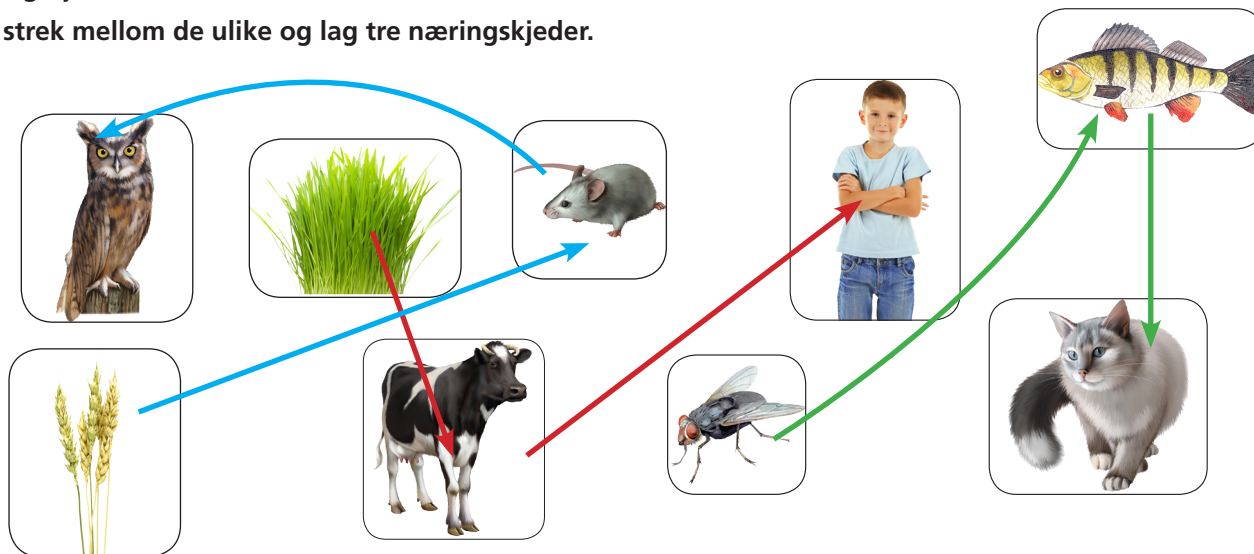
Hva betyr symbolene?

1. Resirkulering – returpunkt
2. Svanemerket – miljøvennlig
3. Returpunkt for glass
4. Returpunkt for metall
5. Returpunkt for papir

Alt henger sammen (2)

Næringskjeder

Sett strek mellom de ulike og lag tre næringskjeder.



Sett kryss på riktig svar.

Når regnskogen hogges ned ...

(X) vil dyrearter dø og klimaet på jorda vil endre seg.

En rødliste er en ...

(X) liste over dyr og planter som er i ferd med å dø ut.